

รูปแบบการพัฒนาค่ายสุขภาพออนไลน์
กรณีศึกษา : มูลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย

ONLINE HEALTH CAMP DEVELOPMENT MODEL
CASE STUDY: BUDDHIST MEDICINE FOUNDATION OF THAILAND

แก้วเกื้อกูล กล้าจน¹ และคริสณะ ฉิมมณี

Kaewkueakool Klajon and Krishna Chimmanee

วิทยาลัยนวัตกรรมดิจิทัลเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยรังสิต

College of Digital Innovation Technology, Rangsit University, Thailand

Email: kaugool@gmail.com¹

Received 27 May 2022; Revised 11 October 2022; Accepted 28 August 2023.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาและบริบทค่ายสุขภาพออนไลน์ มูลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย 2) พัฒนารูปแบบค่ายสุขภาพออนไลน์ มูลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย 3) ประเมินรูปแบบค่ายสุขภาพออนไลน์ มูลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสาร การสนทนากลุ่ม สังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม วิเคราะห์เนื้อหา และการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถาม แบบประเมิน สถิติที่ใช้ ความถี่ ร้อยละ สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาในประเด็นของระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารพบปัญหา ดังนี้ การค้นหาข้อมูลทำได้โดยยากและใช้เวลานาน การประชาสัมพันธ์ยังไม่แพร่หลาย และขาดความต่อเนื่อง สัญญาณการสื่อสารจากห้องส่งไม่เสถียร เวลาที่ใช้ในการถาม-ตอบปัญหาน้อยเกินไป 2) รูปแบบค่ายสุขภาพออนไลน์ มูลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการวัตถุประสงค์ กระบวนการดำเนินการ เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร การประเมินผล และใช้กระบวนการดำเนินการด้วยระบบบริหารจัดการคุณภาพ (PDCA) 3) ผลการประเมินรูปแบบค่ายสุขภาพออนไลน์ ด้านความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ค่ายสุขภาพออนไลน์; หลักการแพทย์วิถีธรรม; รูปแบบการพัฒนา.

Abstract

This research aimed to: 1) Study problems and contexts of online health camps, the Buddhist Medicine Foundation of Thailand 2) Develop an online health camp model of the Buddhist Medicine Foundation of Thailand 3) Assess the online health camp model of the Buddhist Medicine Foundation of Thailand. This is qualitative data mixed method research using documents, group discussions, participation observation, content analysis, and

quantitative data. Research instruments consisted of a questionnaire and an assessment form. Statistics used were frequency, percentage, and descriptive statistics in data analysis. The research revealed that 1) The problem of network information and information technology. And communication. The problem is as follows. , problems such as searching for information was difficult and time-consuming, public relations were not widespread and lacked continuity, the communication signal from the broadcasting room was unstable, and the time allocated for Q & A was too short, were found 2) The model development had four components: model principle, model's objective, model's process, information and communication technology and model implementation. , And use the process of operation with quality management system (PDCA). Evaluation results the online health camp model of the Buddhist Medicine Foundation of Thailand. Appropriate and possible in the practice. The overall reason is appropriate and its practicality is the most level.

Keyword: Online Health Camp; Buddhist Medicine Foundation; Development Model

บทนำ

จากสถานการณ์ปัจจุบันของกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ยังมีผู้เสียชีวิตจากโรสดังกล่าวถึงร้อยละ 75 ต่อปี ซึ่งเป็นภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่มีระยะเวลายาวนาน (Department of Disease Control, 2021) และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ 4 กลุ่มโรคที่สำคัญ ได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคเบาหวาน โรคมะเร็ง และโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง จากผลกระทบดังกล่าวกระทรวงสาธารณสุข มีนโยบายจัดทำแผนพัฒนาระบบป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพของประเทศ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ด้านสุขภาพ โดยการพัฒนาคนให้มีความรู้ในการดูแลสุขภาพ ให้มีจิตสำนึกในการดูแลสุขภาพที่ดีด้วยตนเองผ่านช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดบริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการให้องค์ความรู้กับประชาชน (Ministry of Public Health, 2020) สอดคล้องกับการแพทย์วิถีธรรมซึ่งเป็นการแพทย์ทางเลือกในสังกัดกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ผู้สร้างแนวคิดนี้ คือ ใจเพชร กล่าจน โดยได้นำจุดดีของการแพทย์แผนต่าง ๆ มาบูรณาการด้วยหลักพุทธธรรม และ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการกินการอยู่ที่เป็นสาเหตุของการเกิดโรค (Thatboon Phromraksa et al., 2018) ซึ่งการดำเนินการพัฒนาบุคคลให้ดูแลสุขภาพด้วยหลักการแพทย์วิถีธรรม ของมูลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย ได้จัดให้มีการอบรม สำหรับประชาชน ตั้งแต่ปี 2550 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งสามารถเดินทางเข้าอบรมฟรีระยะเวลาอบรม 7 วัน 6 คืน จัดเป็นประจำทุกเดือน อย่างน้อยเดือนละ 1 รุ่น ผู้เข้าอบรมเฉลี่ยรุ่นละ 200 คน (Weena Lueangon et al., 2016) นอกจากประชาชนทั่วไปแล้วยังมีสถานบริการสุขภาพได้ส่งบุคลากรมาอบรม โดยเฉพาะบุคลากรสุขภาพจากโรงพยาบาลจากภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ (Pilailak Pipitkul et al., 2017) การดูแลสุขภาพตามหลักการแพทย์วิถีธรรมจากการศึกษาของ นิตยาภรณ์ สุระสาย (2563) พบว่า การดำเนินการบูรณาการวัฒนธรรมการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์วิถีธรรมในวิถีชีวิตให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วยการดำเนินการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างความตระหนักถึงปัญหาสุขภาพ การศึกษาไตรศาสตร์การดูแลตนแบบวิถีธรรมให้เข้าใจและทดลองพิสูจน์ การปฏิบัติตามไตรศาสตร์การดูแลตนแบบวิถีธรรมด้วยอิทธิบาท 4 การเป็นแบบอย่างที่ดีในการดูแลตนแบบวิถีธรรม และการรวมพลังแบ่งปันด้วยใจที่บริสุทธิ์

ข้อมูลจาก กระทรวงสาธารณสุขแห่งประเทศไทย (2020) ได้ประกาศว่า องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้แถลงการณ์โดยระบุว่า วันที่ 11 มีนาคม 2563 ไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด-19 ได้เข้าสู่ภาวะแพร่ระบาดไปทั่วโลกแล้ว กระทรวงสาธารณสุข จึงได้ขอความร่วมมือจากประชาชนให้ช่วยกันควบคุมโรค เพื่อลดการแพร่ระบาดของโรค โดยให้งดกิจกรรมสัมผัสคนหมู่มาก งดการเดินทาง (Thai Government, 2021) ส่วนทางองค์กรแพทยวิถีธรรม มีนโยบายให้ความร่วมมือกับทางรัฐบาล โดยได้ประกาศปิดศูนย์วิชาการการแพทย์วิถีธรรม งดกิจกรรมการอบรมทุกอย่าง อย่างไม่มีกำหนดจนกว่าสถานการณ์ต่าง ๆ จะคลี่คลายลง แต่การรักษาดูแลสุขภาพของประชาชนยังต้องดำเนินต่อไป ได้มีการติดตามเรียนรู้ได้โดยผ่านทางสื่อออนไลน์ เผยแพร่ให้รับทราบ ข้อมูล ความรู้ต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ เพื่อที่จะได้มีองค์ความรู้ในการดำรงชีวิตอย่างเข้มแข็ง ให้อยู่รอดปลอดภัยในแง่ต่าง ๆ (Jaipet Klajon, 2020)

ดังนั้น จึงต้องมีรูปแบบการพัฒนาค่ายสุขภาพออนไลน์ ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาค่ายสุขภาพออนไลน์ ของมูลนิธิแพทยวิถีธรรมแห่งประเทศไทย ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคคลให้สามารถพึ่งตนเองในเรื่องสุขภาพที่เน้นถึงสาเหตุของทุกโรคไปจนถึงการดับทุกข์ทางจิตวิญญาณ รวมถึงลดภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพที่จะเกิดขึ้นด้วย ซึ่งเป็นการพัฒนาด้านสุขภาพที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและบริบทค่ายสุขภาพออนไลน์ มูลนิธิแพทยวิถีธรรมแห่งประเทศไทย
2. เพื่อพัฒนารูปแบบค่ายสุขภาพออนไลน์ มูลนิธิแพทยวิถีธรรมแห่งประเทศไทย
3. เพื่อประเมินรูปแบบค่ายสุขภาพออนไลน์ มูลนิธิแพทยวิถีธรรมแห่งประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

หลักการแพทย์วิถีธรรม การดูแลสุขภาพตามหลักการแพทย์วิถีธรรม (ใจเพชร กล้าจน, 2563) หรือแก่นหลักการดูแลสุขภาพตนเองตามหลักการแพทย์วิถีธรรม (ยา 9 เม็ด เทคนิค 9 ข้อ) ประกอบด้วย (1) เม็ดที่ 8,9 เลิกด้วยธรรม ด้วยวิธีการสวดมนต์ฟังธรรม ทบตนธรรม สันทนาธรรม ตั้งสติมาปฏิบัติ และรู้เพียรรู้พักให้พอดี (2) เม็ดที่ 6,7 กระทำเป็นหลัก ด้วยการรับประทานอาหารปรับสมดุลและออกกำลังกายให้เป็นหลักอย่างพอเพียง และ (3) เม็ดที่ 1-5 เสริมรู้จักประมาณ ด้วยการเลือกใช้วิธีการระบายพิษปรับสมดุลให้พอเหมาะกับสภาวะร้อนเย็นของร่างกาย

การพัฒนาค่ายสุขภาพ เพื่อลดการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยให้งดกิจกรรมสัมผัสคนหมู่มาก ทางมูลนิธิแพทยวิถีธรรมแห่งประเทศไทย จึงได้นำเทคโนโลยีด้านสื่อสังคมออนไลน์เข้ามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ในการดูแลสุขภาพตามหลักการแพทย์วิถีธรรม จึงได้จัดค่ายสุขภาพออนไลน์ เพื่อที่จะให้ประชาชนได้เรียนรู้การดูแลสุขภาพตามหลักการแพทย์วิถีธรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้ในการดูแลสุขภาพตนเองในปัจจุบันได้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ใช้การจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และแจกแบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งการดำเนินการวิจัยแบ่งได้ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหาบริบทค่ายสุขภาพออนไลน์ มูลนิธิแพทยวิถีธรรมแห่งประเทศไทย ดังนี้

1.1 การทบทวนเอกสาร ความเป็นมา แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการแพทย์วิถีธรรม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามปลายเปิดเชิงสำรวจที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาค่ายสุขภาพออนไลน์ และข้อสรุป วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

1.2 การจัดสนทนากลุ่มผู้บริหารมูลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่จิตอาสาแพทย์วิถีธรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดค่ายสุขภาพหรือมีความเชี่ยวชาญด้านการใช้สื่อสังคมออนไลน์ รวมจำนวน 13 คน ใช้วิธีแบบเจาะจง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนเพื่อมาวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบ (โปรแกรม) ค่ายสุขภาพออนไลน์ มูลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จากระยะที่ 1 เป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมค่ายสุขภาพออนไลน์ สรุปเป็นข้อมูลสำหรับการยกย่ององค์ประกอบของรูปแบบค่ายสุขภาพออนไลน์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการดำเนินการ 4) เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร 5) การประเมินผล ซึ่งกระบวนการดำเนินการมีการตรวจสอบทุกขั้นตอนด้วยวงจรการบริหารงานคุณภาพ (Plan-do-check-act cycle: PDCA)

2.2 นำเสนอร่างรูปแบบ (โปรแกรมค่าย) ใหม่ ตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุมให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการวิพากษ์โปรแกรมค่ายสุขภาพสุขภาพออนไลน์ มูลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย ด้วยการจัดสนทนากลุ่ม โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน พิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุมของข้อคำถามกับองค์ประกอบของรูปแบบ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วหาข้อสรุป โดยผู้วิจัยเข้าสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม

2.3 การนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ไปทดลองใช้ว่ามีความเหมาะสมและปฏิบัติได้จริงหรือไม่ และประเมินความพึงพอใจและประสิทธิภาพของรูปแบบค่ายสุขภาพออนไลน์ นำไปทดลองใช้ปฏิบัติจริง โดยการเปิดค่ายสุขภาพออนไลน์ ระยะเวลา 10 วัน จำนวน 92 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เป็นระยะเวลา 3 เดือน การจัดอบรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เข้าร่วมกิจกรรมได้ทางระบบชุม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณสถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบด้วย Paired sample test

การหาคุณภาพด้านความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยให้ตอบแบบสอบถามออนไลน์แล้ว นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach. 1970) เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ระยะที่ 3 หลังทดลองรูปแบบค่ายสุขภาพออนไลน์ มูลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย นำมาให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินรูปแบบ เป็นการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการพิจารณาด้านจริยธรรมในการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยรังสิต เลขที่ RSUERB2021-091 ลงวันที่ 29 กันยายน 2564

ผลการวิจัย

1. ผลศึกษาปัญหาค่าสุขภาพออนไลน์ของมูลนิธิแพथวิทยีธรรมแห่งประเทศไทย ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ ประเด็นของระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารพบปัญหา การค้นหาข้อมูลทำได้โดยยากและใช้เวลานาน การประชาสัมพันธ์ยังไม่แพร่หลายและขาดความต่อเนื่อง สัญญาณการสื่อสารจากห้องส่งไม่เสถียร เวลาที่ใช้ในการถาม-ตอบปัญหาน้อยเกินไป ในด้านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร ของมูลนิธิแพथวิทยีธรรมแห่งประเทศไทย มีข้อมูลพร้อมแต่ยังขาดการบริหารจัดการให้เป็นระบบ ควรพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารให้เป็นระบบมากขึ้น

2. ผลการพัฒนารูปแบบค่าสุขภาพออนไลน์ มูลนิธิแพथวิทยีธรรมแห่งประเทศไทย รูปแบบค่าสุขภาพออนไลน์ มูลนิธิแพथวิทยีธรรมแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อค่าสุขภาพออนไลน์ (n=92)

รายการรายด้าน	ความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านเนื้อหา	4.63	.478	มากที่สุด
ด้านการใช้ภาษา	4.66	.454	มากที่สุด
ด้านการใช้สื่อประกอบการบรรยาย	4.55	.540	มากที่สุด
ด้านสื่อโซเชียลมีเดีย	4.74	.405	มากที่สุด
ด้านบุคลากร	4.81	.349	มากที่สุด
รวม	4.67	.445	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินความพึงพอใจรูปแบบค่าสุขภาพออนไลน์ มูลนิธิแพथวิทยีธรรมแห่งประเทศไทย จำนวนประชากร (n=92) พบว่า ผู้เข้าค่าสุขภาพออนไลน์ โดยรวมมีความพึงพอใจต่อค่าสุขภาพออนไลน์คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, SD= 0.45) ทุกข้อ เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยมีรายละเอียด ดังนี้ ด้านบุคลากรระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, SD = 0.349) ด้านการสื่อโซเชียลมีเดียระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, SD= 0.405) ผลที่ได้ คือ ผู้เข้าค่ามีความพึงพอใจบุคลากรที่มีทักษะการทำงานเป็นทีมโดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาจิตวิญญาณ และเป็นตัวอย่างที่ดีในการดูแลสุขภาพตนเอง ทำให้มีกำลังใจที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง สามารถดูแลตนเองได้ดีขึ้น พึ่งพาคนอื่นน้อยลง และสามารถฟื้นฟูสุขภาพได้เร็วขึ้นเมื่อมีอาการไม่สบาย ผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลประเมินรูปแบบค่าสุขภาพออนไลน์ มูลนิธิแพथวิทยีธรรมแห่งประเทศไทย หลังจากได้ทดลองรูปแบบค่าสุขภาพออนไลน์แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการประเมินรูปแบบค่าสุขภาพออนไลน์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยผู้เชี่ยวชาญ 17 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดัง ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบค่าสุขภาพออนไลน์ มูลนิธิแพथวิทยีธรรมแห่งประเทศไทย ด้านความเหมาะสมและด้านความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

รูปแบบค่าสุขภาพออนไลน์	ด้านความเหมาะสม			ด้านความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ
หลักการ	4.47	.561	มากที่สุด	4.62	.542	มากที่สุด
วัตถุประสงค์	4.41	.739	มากที่สุด	4.43	.616	มากที่สุด
กระบวนการดำเนินการ	4.39	.564	มากที่สุด	4.39	.546	มากที่สุด

ระบบเครือข่ายฯ และ การติดต่อสื่อสาร	4.58	.552	มากที่สุด	4.47	.576	มากที่สุด
การประเมินผล	4.55	.540	มากที่สุด	4.55	.543	มากที่สุด
รวม	4.48	.591	มากที่สุด	4.47	.568	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า การประเมินของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบค่ายสุขภาพออนไลน์ ในภาพรวมได้ค่าเฉลี่ยด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (4.48) โดยลำดับที่ 1 ได้แก่ เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร (4.58) สำหรับด้านความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (4.47) ได้แก่ หลักการ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด (4.62)

อภิปรายผล

1. ศึกษาปัญหาและบริบทค่ายสุขภาพออนไลน์มูลนิธิแพथิวิธธรรมแห่งประเทศไทย พบว่า จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในช่วงสถานการณ์ของโรคระบาดโควิด-19 มีผลทำให้รูปแบบการจัดค่ายสุขภาพเปลี่ยนไปจากเดิม ในด้านระบบเทคโนโลยีการสื่อสารของมูลนิธิแพथิวิธธรรมแห่งประเทศไทย ยังปรับตัวไม่ทันกับสถานการณ์และไม่พร้อมในหลาย ๆ ด้าน และพบประเด็นของปัญหาจากการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น การค้นหาข้อมูลทำได้โดยยากและใช้เวลานาน การประชาสัมพันธ์ยังไม่แพร่หลายและขาดความต่อเนื่อง สัญญาณการสื่อสารจากห้องส่งไม่เสถียร เวลาที่ใช้ในการถาม-ตอบปัญหาน้อยเกินไป สอดคล้องกับ วิทยา วาโย และคณะ, (2020) การเตรียมกลยุทธ์การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ที่อาจมีสาเหตุมาจากระบบเครือข่ายไม่เสถียร ผู้เรียนไม่สามารถเข้าถึงเนื้อหาการเรียนจากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งผู้สอนไม่สามารถจัดการสอนออนไลน์แบบถ่ายทอดสดได้ ซึ่งเป็นปัญหาที่จำเป็นต้องเร่งแก้ไขตามสาเหตุ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยังสอดคล้องกับจักรกฤษณ์ โปตาพล (2020) การจัดการเรียนรู้ออนไลน์: วิธีที่เป็นไปทางการศึกษา ด้านปัญหาและอุปสรรคการเรียนออนไลน์ พบว่า ปัญหาด้านเทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ เรื่องไฟฟ้าดับ คอมพิวเตอร์ขัดข้อง ระบบอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร ปัญหาเหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดผลกระทบในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ทั้งสิ้นและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่ต้องมีการพัฒนาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงนี้ (Katchaporn Mungprasert and others, 2021)

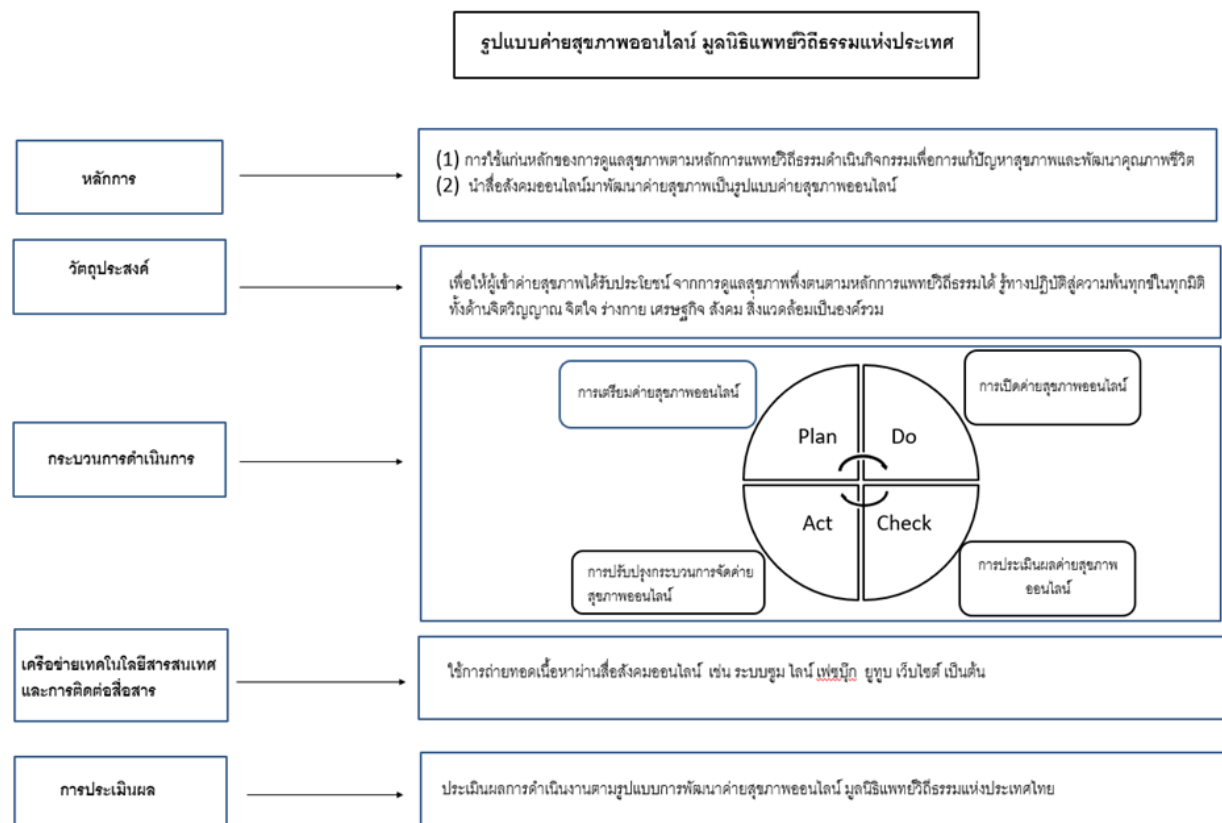
2. ผลการพัฒนาแบบค่ายสุขภาพออนไลน์ มูลนิธิแพथิวิธธรรมแห่งประเทศไทย พบว่า มีประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการดำเนินการ เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร การประเมินผล มีกระบวนการดำเนินการตามวงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) ดังนี้ ด้านการจัดเตรียมค่ายสุขภาพออนไลน์หรือการวางแผน (Plan) ประกอบด้วย การเตรียมแผนงาน จัดตารางค่ายสุขภาพออนไลน์ 10 วัน จัดสรรทีมงานแบ่งความรับผิดชอบจากฝ่ายต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์ค่ายสุขภาพออนไลน์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เตรียมเนื้อหาและจัดทำวีดิทัศน์สื่อประกอบการบรรยายในแต่ละประเด็น การจัดเตรียมระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและช่องทางการติดต่อสื่อสารและฝึกฝนการใช้งานในแอปพลิเคชันต่าง ๆ ให้พร้อมใช้งาน สอดคล้องกับ สิริพร อินทสนธิ (2020) พบว่า การเรียนออนไลน์นั้นต้องมีการเตรียมตัวก่อนเข้าเรียนออนไลน์ ผู้สอนจะต้องเตรียมสื่อการสอนที่เหมาะกับการสื่อสารออนไลน์ ต้องมั่นใจว่าจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายการเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสม และส่วนผู้เรียนต้องเตรียมอุปกรณ์โปรแกรมที่จะใช้ในการเรียนออนไลน์ พร้อมทั้งระบบเครือข่ายให้พร้อมใช้งานเช่นกัน ด้านการเปิดค่ายสุขภาพออนไลน์ (Do) การลงทะเบียนสมัครเข้าค่ายสุขภาพออนไลน์ผ่านคลูเกิ้ลฟอร์มในเว็บไซต์พร้อมกับทำการ ตรวจสอบการลงทะเบียน เพิ่มสมาชิกกลุ่มไลน์สายด่วน ถามตอบ-ปัญหาสุขภาพกับจิตอาสาเฉพาะสมาชิกที่สมัครเข้าค่ายสุขภาพออนไลน์เท่านั้น ส่งตารางกิจกรรมและลิงก์เข้าระบบประชุมประจำวันผ่านไลน์กลุ่มและการเข้าอบรมผ่าน

โปรแกรมชุมชน ถ่ายทอดสด เฟซบุ๊ก ยูทูบ เว็บไซต์ ด้านการประเมินผลค่ายสุขภาพออนไลน์ (Check) ประกอบด้วย การส่งการบ้านผ่านระบบชุมชน และทำแบบสอบถามในกูเกิ้ลฟอร์ม ซึ่งผู้เข้าค่ายจะต้องเข้ามารายงานตัวประเมินผลว่า ได้นำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการดูแลสุขภาพตัวเอง มีผลอย่างไรบ้าง ผ่านระบบชุมชน และถ่ายทอดสด ทางเฟซบุ๊ก ยูทูบ เว็บไซต์ ออนไลน์ สอดคล้องกับ นิติยาภรณ์ สุระสาย (2563) พบว่า การประเมินผลที่ได้จากการดูแลสุขภาพของตนเองด้วยการแพทย์วิถีธรรมอย่างต่อเนื่องได้ผลดี ดังนี้ สุขภาพร่างกายแข็งแรงขึ้น เจ็บป่วยน้อย บรรเทาความเจ็บป่วยให้หายได้ ด้านจิตใจ เครียดน้อยลง ใจเย็นไม่เร่งรีบ สุขภาพจิตใจดีมาก ด้านจิตวิญญาณ เกิดความผาสุก ทุกข์น้อยลงจิตใจเป็นสุขเพิ่มขึ้นตามลำดับ จากการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบูรณาการวัฒนธรรมการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์วิถีธรรม” ด้านการปรับปรุงการจัดค่ายสุขภาพออนไลน์ (Act) หลักจากการดำเนินกิจกรรมค่ายสุขภาพออนไลน์ พบว่า มีปัญหาผู้เข้าค่ายสุขภาพออนไลน์ยังไม่มีคามชำนาญในการใช้งานโปรแกรมแอปพลิเคชันต่าง ๆ จึงได้จัดคำอธิบายวิธีที่สนแนะนำการใช้งานในส่วนต่าง ๆ และเนื่องจากนั่งเรียนติดต่อกันนานหลายชั่วโมง ทำให้เกิดความเมื่อยล้าสายตาจากการใช้มือถือและคอมพิวเตอร์ แนะนำให้ผู้เข้าค่ายสุขภาพออนไลน์ผ่อนคลายตัวเองด้วยวิธีการต่าง ๆ

3. ผลประเมินรูปแบบค่ายสุขภาพออนไลน์ มุลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน อาจเป็นเพราะว่าได้ปฏิบัติตามการดำเนินการตามรูปแบบซึ่งได้ทำการวิเคราะห์และทดลองใช้อย่างเหมาะสม แสดงว่ารูปแบบการพัฒนาค่ายสุขภาพออนไลน์ มุลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยมานี้เป็นประโยชน์ต่อองค์กร มุลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย จะได้นำไปจัดทำแผนพัฒนาค่ายสุขภาพออนไลน์ได้ในโอกาสต่อไป

สรุปองค์ความรู้

จากการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาค่ายสุขภาพออนไลน์ กรณีศึกษา: มุลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้ โดยแสดงเป็นรูปแบบการพัฒนา ค่ายสุขภาพออนไลน์ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการดำเนินการ 4) เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร 5) การประเมินผล ดังนี้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. รูปแบบค่ายสุขภาพออนไลน์ มูลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ ดังนั้น เห็นสมควรนำรูปแบบการพัฒนาค่ายสุขภาพออนไลน์ กรณีศึกษา : มูลนิธิแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย ที่ได้รับการพัฒนาไปใช้เป็นเครื่องมือในการให้ความรู้กับประชาชนในการจัดอบรมผู้เข้าค่ายสุขภาพออนไลน์ ในศูนย์วิชาการการแพทย์วิถีธรรมแห่งประเทศไทย

2. หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ สามารถนำรูปแบบการทำค่ายออนไลน์ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทุกองค์กรต่าง ๆ ได้

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาค่ายสุขภาพออนไลน์ในด้านอื่น ๆ ให้ทันสมัยมากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาค่ายสุขภาพออนไลน์ที่ส่งผลต่อการสร้างแรงจูงใจในการดูแลสุขภาพของผู้เข้าค่ายสุขภาพ

References

- Department of Disease Control, Ministry of Public Health. (2020). National chronic non-communicable disease control plan 2017-2021.
- Division of Noncommunicable Diseases Department of Disease Control, Ministry of Public Health. (2021). Annual report 2021. Bangkok: Aksorn Graphics and Design.
- Inthason, S. (2020). COVID-19: and online teaching, case study, web programming course. Journal of Management Science Review . (22) (2) 203-213.
- Klajon J. (2020). Policy on Dharma Medicine. Accessed on March 28, 2021. <https://morkeaw.net/stop-covid-19/>.
- Klajon, J. (2019). The core of health care according to the principles of Dharma Medicine. (1st edition) Bangkok: good print
- Kotchaphon Mangprasert et al. (2021). Guidelines for teacher competency development in the Thailand 4.0 era under the Office of Phetchaburi Secondary Education Service Area. graduate school Rangsit University.
- Lueangon, V. (2016). Behaviors to promote health and quality of life of bank employees. for agriculture and agricultural cooperatives By providing self-reliant health care according to the principles of medical medicine, Na Bun Forest Park, Don Tan District, Mukdahan Province. Graduate School Journal Pitchayathat, 2016. 11(2) 109-116.
- Ministry of Public Health of Thailand. (2020). World Health Organization (WHO), Thailand. Situation Report by World Health Organization (WHO), Thailand. Retrieved March 27, 2021. https://www.who.int/docs/default-source/searo/thailand/2020-03-12-tha-sitrep-19-covid19-pb-th.pdf?sfvrsn=1e179bd4_2/.
- Ministry of Public Health. (2020). Thai Government, Ministry of Public Health. Asking people to help reduce the spread of COVID-19 by refraining from activities with large groups of people. Retrieved on 27 March 2021 <https://www.thaigov.go.th/>.

- Phiphitkul, P. et al. (2017). The Quality Components of Health Service Management Integrated with Dharma Medicine that Affect Service Performance in Northeastern Regional Hospital. *Journal of Health Systems Research and Development*. 10 (3). 309-319.
- Podapon, C. (2020) Online learning management: educational approaches. Mahamakut Buddhist University Academic articles.
- Promraksa, T. et al. 2018). Study of the training model for Dhamma doctors. in the New Agricultural Vipassana Center, San Sai District, Chiang Mai Province National Research Conference *Journal Surindra Rajabhat University* No. 13. 271-281.
- Surasai, N. (2020). Model of cultural integration of health care with Dhamma medicine. Thesis. Ubon Ratchathani Rajabhat University. Ubon Ratchathani
- Wayo, W. et al. (2020). Online teaching under the COVID-19 virus outbreak situation: concepts and applications for teaching and learning. *Health Center Journal* No. 9. 14 (34). 285-298.

